

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
NILSA WAHLA,
predstavljeni 22. januarja 2015¹

Zadeva C-15/14 P

**Evropska komisija
proti**

MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.

„Pritožba — Državna pomoč — Pogodba, sklenjena med Madžarsko ter naftno in plinsko družbo MOL v zvezi z rudarskimi pristojbinami za pridobivanje ogljikovodikov — Poznejša zakonodajna sprememba, ki določa zvišanje stopnje rudarske pristojbine — Zvišanje, ki se ne uporabi za družbo MOL — Obstojele selektivne prednosti“

1. Evropska komisija želi s to pritožbo doseči razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije MOL/Komisija,² s katero je bil za ničen razglašen Sklep Komisije z dne 9. junija 2010 o državni pomoči C 1/09 (prej NN 69/08) Madžarske za družbo MOL Nyrt.³

2. Sodišče mora v obravnavanem primeru predvsem ugotoviti, ali je Splošno sodišče pravilno odločilo, da je treba sporni sklep razglasiti za ničen, ker Komisija ni dokazala selektivnosti izpodbijanega ukrepa, za katerega je značilno, da ga sestavljata pogodba o pristojbini, sklenjena med državo in določenim podjetjem, ter poznejša zakonodajna sprememba, s katero se pristojbina zviša in ki se ne uporabi za navedeno družbo. Obravnavana zadeva širše ponuja možnost podati nekatera pojasnila o dejavnikih, ki jih je treba upoštevati pri preizkusu pogoja selektivnosti, ki je del pojma „državna pomoč“ iz člena 107(1) PDEU.

I – Dejansko stanje

3. Dejansko stanje spora, kot izhaja iz izpodbijane sodbe, je mogoče povzeti, kot sledi.

4. MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. (v nadaljevanju: MOL) je družba s sedežem v Budimpešti (Madžarska), katere glavne dejavnosti so raziskovanje in pridobivanje surove nafte in zemeljskega plina ter proizvodnja plinskih izdelkov, prevoz, skladiščenje in distribucija izdelkov iz surove nafte s prodajo na drobno in debelo, prenos zemeljskega plina ter proizvodnja in prodaja alkenov in poliolefinov.

1 — Jezik izvirnika: francoščina.

2 — T-499/10, EU:T:2013:592, v nadaljevanju: izpodbijana sodba.

3 — UL 2011 L 34, str. 55, v nadaljevanju: sporni sklep.

A – Madžarski zakon o rudarstvu

5. Na Madžarskem so vse rudarske dejavnosti, med drugimi tiste glede ogljikovodikov, urejene z zakonom XLVIII iz leta 1993 o rudarstvu.⁴ V skladu s tem zakonom izvršujeta uredbene funkcije ministrstvo, v pristojnosti katerega je rudarstvo, in organ za rudarstvo, ki je centralni organ javne uprave, ki nadzoruje rudarsko dejavnost.

6. Zakon o rudarstvu določa, da je mogoče gospodarsko raziskovanje in izkoriščanje rudarstva opravljati pod dvema različna pravnima režimoma. Členi od 8 do 19 zakona o rudarstvu določajo za območja, bogata z materiali, ki jih je mogoče pridobiti na podlagi zlasti geoloških podatkov, in opredeljena kot „zaprta“ (člen 9(1) zakona o rudarstvu), režim koncesije, ki se podeli ob koncu postopka javnega razpisa za posamično zaprto območje na podlagi pogodbe, podpisane med ministrom, pristojnim za rudarstvo, in podjetjem, ki je bilo izbrano na javnem razpisu (členi od 10 do 12 zakona o rudarstvu). Območja, opredeljena kot „odprta“, torej manj bogata z materialom, ki ga je mogoče pridobiti, se lahko izkoriščajo na podlagi dovoljenja za izkoriščanje, ki ga izda organ za rudarstvo, če vlagatelj izpolnjuje zakonske pogoje (člen 5(1)(a) in (4) zakona o rudarstvu).

7. Člen 20 zakona o rudarstvu določa pravila, po katerih se določi rudarska pristojbina, ki jo je treba plačati državi. Člen 20(11) zakona o rudarstvu določa, da je znesek rudarske pristojbine odstotek, določen, odvisno od primera, v zakonu, v koncesijski pogodbi ali v pogodbi, sklenjeni na podlagi člena 26/A(5) zakona o rudarstvu. Pri koncesijah stopnjo rudarske pristojbine določi minister, pristojen za rudarstvo, ki upošteva nekatere dejavnike iz člena 20(8) zakona o rudarstvu. Pri pogodbi iz člena 26/A(5) zakona o rudarstvu se stopnja rudarske pristojbine določi na podlagi določb tega člena. Stopnja rudarske pristojbine je določena z zakonom o rudarstvu, kadar dejavnost pridobivanja poteka pod režimom dovoljenja za izkoriščanje (člen 20, od (2) do (7), zakona o rudarstvu).

8. Do leta 2008 je bila stopnja rudarske pristojbine za pridobivanje ogljikovodikov, surove nafte in zemeljskega plina na podlagi dovoljenja za izkoriščanje 12 % vrednosti načrpane količine za nahajališča, ki so se začela izkoriščati po 1. januarju 1998, oziroma je bila izračunana z matematično formulo, ki med drugim upošteva povprečno ceno zemeljskega plina, ki ga kupi javna služba za plin, po minimalni stopnji 12 %, za nahajališča zemeljskega plina, ki so se začela izkoriščati pred 1. januarjem 1998 (člen 20(3)(b) zakona o rudarstvu).

9. Člen 26/A(5) zakona o rudarstvu določa, da če rudarsko podjetje, ki svojo dejavnost izvaja na podlagi dovoljenja za izkoriščanje, torej za nahajališča na odprtem območju, ni začelo izkoriščanja v petih letih po podelitvi dovoljenja, lahko pristojni organ za rudarstvo prosi, vendar le enkrat, za podaljšanje tega roka za največ pet let. V primeru soglasja tega organa pogodba med ministrom, pristojnim za rudarstvo, in rudarskim podjetjem določa, za nahajališča, glede katerih velja podaljšanje, količino materiala, ki služi kot osnova za izračun rudarske pristojbine, in njeno stopnjo, ki mora biti višja od stopnje, ki velja na dan prošnje za podaljšanje, ne sme pa presegati 1,2-kratnika te stopnje (v nadaljevanju: pristojbina za podaljšanje). Če se prošnja za podaljšanje nanaša na več kot dve nahajališči, stopnja pristojbine za podaljšanje velja za vsa nahajališča rudarskega podjetja na podlagi pogodbe, ki velja najmanj pet let (v nadaljevanju: zvišana rudarska pristojbina). Če se prošnja za podaljšanje nanaša na več kot pet nahajališč, se lahko zahteva izjemna pristojbina, ki je enaka največ 20 % zneska, ki se plača na podlagi zvišane rudarske pristojbine.

B – Pogodba o podaljšanju rudarske pravice, sklenjena leta 2005 med družbo MOL in Madžarsko

10. Družba MOL je 19. septembra 2005 zaprosila za podaljšanje rudarske pravice za 12 svojih nahajališč ogljikovodikov, ki so bila predmet dovoljenja za izkoriščanje in jih še ni začela izkoriščati ob poteku petih let od datuma dodelitve navedenega dovoljenja.

4 — 1993. évi XLVIII. törvény a bányászatról, v nadaljevanju: zakon o rudarstvu.

11. Minister, pristojen za rudarstvo, in družba MOL sta 22. decembra 2005 sklenila pogodbo o podaljšanju v skladu s členom 26/A(5) zakona o rudarstvu v zvezi z dvanajstimi nahajališči ogljikovodikov (v nadaljevanju: pogodba 2005), katere člen 1 za pet let podaljšuje skrajni rok za začetek izkoriščanja teh dvanajstih nahajališč in določa pristojbino za podaljšanje, ki jo mora plačati družba MOL državi za vsako od teh petih let ($12\% \times 1,050$ za prvo leto, to je 12,600 %; $12\% \times 1,038$ za drugo leto, to je 12,456 %; $12\% \times 1,025$ za tretje leto, to je 12,300 %, in $12\% \times 1,020$ za četrto in peto leto, to je 12,240 %).

12. Na podlagi člena 4 pogodbe 2005 zvišana rudarska pristojbina velja za vsa nahajališča družbe MOL, ki jih je že izkoriščala na podlagi dovoljenja za izkoriščanje, to je 44 nahajališč ogljikovodikov, ki so se začela izkoriščati po 1. januarju 1998, in 93 nahajališč zemeljskega plina, ki so se začela izkoriščati pred tem datumom, za obdobje petnajstih let od datuma začetka veljavnosti te pogodbe. Stopnja zvišane rudarske pristojbine petega leta obdobja podaljšanja velja do petnajstega leta. Za nahajališča zemeljskega plina, ki so se začela izkoriščati pred 1. januarjem 1998, se za matematično formulo, določeno v členu 20(3)(b) zakona o rudarstvu, uporabi koeficient zvišanja za vsako od petih let podaljšanja (glej točko 11 teh sklepnih predlogov), pri čemer koeficient zvišanja v petem letu velja do petnajstega leta.

13. Člen 6 pogodbe 2005 določa plačilo izjemne pristojbine 20 milijard madžarskih forintov (HUF).

14. Člen 9 pogodbe 2005 določa, da se stopnja pristojbine za podaljšanje, stopnja zvišane rudarske pristojbine, osnova za izračun, odstotek in vsi faktorji, ki služijo izračunu teh pristojbin, določijo za ves čas trajanja navedene pogodbe z določbami v tej in da stopnje, določene v pogodbi 2005, ostanejo nespremenjene oziroma stalne v celotnem obdobju veljavnosti pogodbe.

15. V skladu s členom 11 pogodbe 2005 začne ta veljati z dnem začetka veljavnosti sklepa organa za rudarstvo. Ista določba strankam prepoveduje, da bi enostransko odpovedale pogodbo 2005, razen če bi tretji pridobil več kot 25 % kapitala družbe MOL.

16. Pogodba 2005 je bila predmet sklepa organa za rudarstvo z dne 23. decembra 2005, ki potrjuje podaljšanje skrajnega datuma za začetek izkoriščanja dvanajstih nahajališč ogljikovodikov, navedenih v točki 10 teh sklepnih predlogov, in tudi plačila, naložena družbi MOL in določena v navedeni pogodbi.

C – Sprememba zakona o rudarstvu, ki se nanaša na pravice za izkoriščanje, iz leta 2008

17. Zakon CXXXIII iz leta 2007 o rudarstvu, ki spreminja zakon XLVIII iz leta 1993⁵ in ki je začel veljati 8. januarja 2008, ureja spremembo stopnje rudarske pristojbine.

18. Primarno člen 20(3) spremenjenega zakona o rudarstvu predpisuje stopnjo 30 % vrednosti načrpane količine za nahajališča, ki so se začela izkoriščati med 1. januarjem 1998 in 31. decembrom 2007, uporabo obstoječe matematične formule iz ureditve iz zakona o rudarstvu za nahajališča zemeljskega plina, ki so se začela izkoriščati pred 1. januarjem 1998, z minimalno stopnjo pristojbine v višini 30 %, in uporabo spremenjene stopnje rudarske pristojbine za nahajališča, ki so se začela izkoriščati po 1. januarju 2008, glede na količino načrpane surove nafte ali zemeljskega plina, in sicer stopnje 12 % za letno načrpano količino, ki ne presega 300 milijonov m³ zemeljskega plina ali 50 kiloton (kt) surove nafte, stopnje 20 % za načrpano količino od 300 do 500 milijonov m³ zemeljskega plina ali od 50 do 200 kt surove nafte, in stopnje 30 % za načrpano količino več kot 500 milijonov m³ zemeljskega plina ali 200 kt surove nafte. Končno je za vsa nahajališča ne glede na datum začetka izkoriščanja dolgovana rudarska pristojbina zvišana za 3 % oziroma 6 %, če cena surove nafte Brent preseže 80 ameriških dolarjev (USD) oziroma 90 USD.

5 — 2007. évi CXXXIII. törvény a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosításáról, v nadaljevanju: spremenjeni zakon o rudarstvu.

19. Člen 235 zakona LXXXI iz leta 2008 o spremembi stopnje davkov in pristojbin⁶ spreminja zakon o rudarstvu tako, da ponovno vzpostavlja stopnjo rudarske pristojbine 12 % za nahajališča, ki so se začela izkoriščati med 1. januarjem 1998 in vključno 31. decembrom 2007, in minimalno stopnjo rudarske pristojbine za nahajališča zemeljskega plina, ki so se začela izkoriščati pred 1. januarjem 1998. Ta sprememba je začela veljati 23. januarja 2009.

D – Formalni postopek preiskave in sprejetje spornega sklepa

20. Komisija je po pritožbi, prejeti 14. novembra 2007, z dopisom z dne 13. januarja 2009 madžarske organe uradno obvestila o svoji odločitvi, da glede pogodbe 2005, s katero naj bi družbo MOL oprostila zvišanja rudarske pristojbine, kot izhaja iz spremenjenega zakona o rudarstvu, sproži formalni postopek preiskave na podlagi člena 88(2) ES (v nadaljevanju: sklep o začetku postopka). Komisija je menila, da so pogodba 2005 in določbe spremenjenega zakona o rudarstvu glede na način, kako so bile zasnovane, del istega ukrepa in je po opravljeni presoji njihovih skupnih učinkov sklenila, da je skupna posledica pogodbe 2005 in spremenjenega zakona o rudarstvu dajanje neupravičene prednosti družbi MOL. Komisija je menila, da ukrep izpolnjuje vsa merila iz člena 87(1) ES in ga je treba šteti za državno pomoč, ter ne vidi razlogov, na podlagi katerih bi bil ukrep lahko združljiv s skupnim trgom. Sklep o začetku postopka je bil objavljen skupaj s pozivom zainteresiranim strankam za predložitev pripomb.

21. Madžarska je 9. aprila 2009 predložila pripombe v zvezi s sklepom o začetku postopka. Madžarski organi so menili, da ukrep ne pomeni državne pomoči, saj pogodba 2005 ni dala nobene prednosti družbi MOL in ni bila selektivna, tako da na njeni podlagi ni bila obravnavana prednostno.

22. Družba MOL in Magyar Bányászati Szövetség (madžarsko rudarsko združenje) sta z dopisoma z dne 27. aprila 2009 predložila pripombe glede sklepa o začetku postopka. Družba MOL je navedla, da ni bila v privilegiranem položaju na podlagi uporabe pogodbe 2005, saj naj bi plačala znatno višjo pristojbino od konkurentov in višjo pristojbino od te, ki bi jo plačala, če te pogodbe ne bi bilo, pri čemer je ta v skladu z določbami in sistematiko zakona o rudarstvu. Magyar Bányászati Szövetség je posebej vztrajalo, da mora država, predvsem v vlogi zakonodajalca, nujno spoštovati legitimna pričakovanja gospodarskih subjektov in načelo pravne varnosti glede dolgoročne stabilnosti stopenj rudarske pristojbine za nahajališča, za katera je že bilo podeljeno dovoljenje za izkoriščanje.

23. Komisija je 9. junija 2010 sprejela sporni sklep, v skladu s katerim, prvič, ukrep Madžarske – in sicer določitev rudarske pristojbine, ki jo dolguje družba MOL, v pogodbi 2005 – skupaj s spremembami, ki izhajajo iz spremenjenega zakona o rudarstvu – pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, ki je nezdružljiva s skupnim trgom na podlagi člena 108(3) PDEU, in drugič, mora Madžarska to pomoč izterjati od družbe MOL.

24. Komisija je v spornem sklepu menila, da je državna pomoč, ki je predmet postopka, kombinacija pogodbe 2005 in spremenjenega zakona o rudarstvu, pri čemer ta pogodba družbo MOL izvzema od sprememb, ki jih glede rudarskih pristojbin prinaša navedeni zakon (točki 19 in 20 obrazložitve). Menila je namreč, da četudi je bila pogodba 2005 v skladu s takrat veljavnim zakonom o rudarstvu in je država članica lahko določila rudarske pristojbine, pa njeni učinki niso bili nujno združljivi z določbami Pogodbe na področju državnih pomoči, čeprav gledano posamično ne pogodba 2005 ne spremenjeni zakon o rudarstvu nista bila v nasprotju s temi določbami (točki 52 in 53 obrazložitve).

25. Kar zadeva merilo selektivnosti ukrepa, je Komisija v spornem sklepu menila, da je bil referenčni sistem režim dovoljenja za izkoriščanje, in zavrnila utemeljitve, da so pogodbe o podaljšanju takih dovoljenj lahko ločen referenčni sistem (točke od 61 do 65 obrazložitve). Za Komisijo je bila pogodba o podaljšanju „jasno“ selektivna, saj so imeli madžarski organi polje proste presoje glede sklenitve take

6 — 2008. évi LXXXI. törvény egyes adó- és járuléktörvények módosításáról.

pogodbe in določitve elementov plačila iz te pogodbe (točka 66 obrazložitve). Komisija je vztrajala pri okoliščinah, da se je po eni strani družba MOL okoristila z znižano pristojbino do leta 2020 za skoraj vsa svoja nahajališča, ki so predmet dovoljenja za izkoriščanje, medtem ko morajo njeni konkurenti, ki so bili podrejeni istemu režimu in so začeli z izkoriščanjem v zakonskih rokih, plačevati višjo pristojbino (točka 67 obrazložitve), in po drugi strani, da je bila družba MOL edini gospodarski subjekt na področju ogljikovodikov, ki je pridobil podaljšanje svojih pravic za izkoriščanje, podeljenih v okviru dovoljenja, druga podaljšanja pa so se nanašala na podjetja, ki izkopavajo trdne minerale in za katera se rudarske pristojbine niso spremenile (točka 68 obrazložitve). Komisija je ocenila, da je bil niz zadevnih ukrepov, to je način, kako je bilo formulirano besedilo člena 26/A(5) zakona o rudarstvu, pogodba 2005, sklenjena na tej podlagi, in spremembe iz spremenjenega zakona o rudarstvu, selektiven (točka 69 obrazložitve). Komisija je menila, da je le za družbo MOL veljal posebni režim, ki jo je zavaroval pred vsakršnim zvišanjem rudarske pristojbine (točka 70 obrazložitve).

II – Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

26. Družba MOL je 8. oktobra 2010 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo, primarno, za razglasitev ničnosti spornega sklepa in, podredno, za razglasitev ničnosti tega sklepa v delu, v katerem nalaga izterjavo zadevnih zneskov.

27. Družba MOL je v podporo svoji tožbi navedla tri tožbene razloge, ki se nanašajo na kršitev člena 107(1) PDEU, kršitev členov 108(1) PDEU in 1(b)(v) Uredbe (ES) št. 659/1999,⁷ ter nazadnje, kršitev člena 14(1) te uredbe.

28. V okviru prvega tožbenega razloga je družba MOL izpodbijala opredelitev zadevnega ukrepa kot državne pomoči.

29. Splošno sodišče je natančneje obravnavalo drugi očitek tega tožbenega razloga, ki se nanaša na neobstoje selektivnosti navedenega ukrepa.

30. V teh okoliščinah je Splošno sodišče, potem ko je predstavilo presojo Komisije iz spornega sklepa, in povzelo trditve, ki so jih stranke v zvezi s tem navedle pred njim, v točki 54 izpodbijane sodbe poudarilo, da uporaba člena 107(1) PDEU zahteva, da se ugotovi, ali je v okviru dane pravne ureditve državni ukrep tak, da daje prednost „določenim podjetjem ali določeni proizvodnji“ glede na druge, ki so glede na zastavljeni cilj te ureditve v primerljivem dejanskem in pravnem položaju.

31. Dalje, Splošno sodišče je, potem ko je v točkah od 56 do 61 izpodbijane sodbe predstavilo trditve, ki sta jih Madžarska in družba MOL navedli med upravnim postopkom, v točki 62 sodbe opozorilo, da je sporni ukrep v obravnavanem primeru sestavljen iz dveh elementov, in sicer pogodbe 2005, ki določa stopnje rudarske pristojbine za vsa nahajališča družbe MOL, ki se izkoriščajo ali je začetek njihovega izkoriščanja podaljšan, za vsako od petnajstih let trajanja pogodbe, in spremenjenega zakona o rudarstvu, ki zvišuje stopnje rudarske pristojbine za vsa podjetja, ki izkoriščajo nahajališča ogljikovodikov na podlagi dovoljenja za izkoriščanje, in ne vsebuje določb, ki se nanašajo na nahajališča, za katera je bila pogodba o podalšanju že sklenjena.

32. Splošno sodišče meni, da je mogoče v takih okoliščinah izpodbijani ukrep opredeliti kot državno pomoč, kadar je ugotovljeno, da je država pogoje v sklenjeni pogodbi selektivno zagotovila enemu gospodarskemu subjektu ali več, in ne na podlagi objektivnih meril, ki izhajajo iz splošno veljavnega besedila, ki se uporabljajo za vse gospodarske subjekte (glej točko 66 izpodbijane sodbe). Splošno sodišče je med drugim v točki 67 izpodbijane sodbe tako presodilo, da je mogoče kombinacijo posegov opredeliti kot državno pomoč, kadar država deluje z namenom zaščite enega ali več prisotnih

7 — Uredba Sveta z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [108 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 339).

gospodarskih subjektov na trgu tako, da z njimi sklene pogodbo, ki jim podeljuje stopnjo pristojbine, zajamčeno za ves čas veljavnosti pogodbe, medtem ko ima namen pozneje izvršiti svoje zakonodajne pristojnosti v smislu zvišanja pristojbine, tako da bodo drugi gospodarski subjekti na trgu v slabšem položaju, bodisi tisti, ki so ob sklenitvi pogodbe že prisotni na trgu, bodisi novi gospodarski subjekti.

33. Splošno sodišče je v obravnavanem primeru upoštevalo, prvič, neobstoje selektivnosti pravnega okvira, ki ureja sklepanje pogodb o podaljšanju, in utemeljitve za podelitev polja proste presoje madžarskim organom na pogajanjih o stopnjah pristojbine (glej točke od 70 do 74 izpodbijane sodbe), in drugič, neobstoje kakršnega koli pokazatelja, v skladu s katerim bi ti organi zagotovili ugodnejše obravnavanje le družbi MOL v primerjavi z vsemi drugimi podjetji v primerljivem položaju (glej točke od 75 do 80 izpodbijane sodbe), v točki 81 izpodbijane sodbe sklenilo, da ni mogoče šteti, da je selektivnost pogodbe 2005 dokazana.

34. Nazadnje, Splošno sodišče je v točki 82 izpodbijane sodbe poudarilo, da je zvišanje pristojbin na podlagi spremenjenega zakona o rudarstvu, ki je začel veljati leta 2008, nastopilo v okviru naraščanja svetovnih cen surove nafte. Iz tega je sklepalo, da ker se Komisija ni sklicevala na to, da je bila pogodba 2005 sklenjena v pričakovanju zvišanja rudarskih pristojbin, kombinacije te pogodbe s spremenjenim zakonom ni mogoče veljavno opredeliti za državno pomoč v smislu člena 107 PDEU.

35. Splošno sodišče je zato pravilno ugodilo tožbi družbe MOL in sporni sklep razglasilo za ničen.

III – Predlogi strank in postopek pred Sodiščem

36. S pritožbo Komisija Sodišču predlaga, naj:

- primarno:
 - izpodbijano sodbo razveljavi;
 - predlog za razglasitev ničnosti spornega sklepa zavrne, in
 - družbi MOL naloži plačilo stroškov,
- podredno:
 - zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču in
 - pridrži odločitev o stroških na obeh stopnjah.

37. Družba MOL predlaga zavrnitev pritožbe in naložitev plačila stroškov Komisiji.

38. Stranki sta stališča predložili pisno in ustno na obravnavi 13. novembra 2014.

IV – Analiza pritožbe

39. Splošno sodišče je, čeprav je jedrnato⁸ obravnavalo vprašanje obstoja morebitnih povezav med nizom posegov Komisije, v okviru nadzora preučitve pogoja selektivnosti spornega ukrepa povzročilo nekaj zmede s tem, da se je sklicevalo enkrat zgolj na selektivnost pogodbe 2005⁹ in drugič na selektivnost „izpodbijanega ukrepa“ na splošno.¹⁰

40. Komisija v okviru te pritožbe navaja samo en pritožbeni razlog, ki se nanaša na napačno uporabljeno pravo pri presoji pogojev selektivnosti izpodbijanega ukrepa v smislu člena 107(1) PDEU.

41. Komisija meni, da je Splošno sodišče ta pogoj napačno razlagalo in uporabilo, kot to izhaja iz več delov izpodbijane sodbe. Njena argumentacija se v bistvu nanaša na štiri vidike izpodbijane sodbe.

42. Menim, da je pred obravnavo vsakega od vidikov argumentacije Komisije, nujno treba navesti nekaj ugotovitev o pomenu zahteve selektivnosti, ki izhaja iz člena 107(1) PDEU, in o njenem obsegu v okoliščinah, kot so te v obravnavanem primeru.

A – Uvodne ugotovitve o pomenu zahteve selektivnosti, ki izhaja iz člena 107(1) PDEU, in o njenem obsegu v okoliščinah, kot so te v obravnavanem primeru

43. Spomniti je treba, da v je skladu s členom 107(1) PDEU, razen če Pogodbi ne določata drugače, vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgov, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.

44. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča morajo biti za opredelitev državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU izpolnjeni vsi pogoji iz te določbe.¹¹

45. Da bi bilo mogoče nacionalni ukrep opredeliti kot državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, mora v skladu z ustaljeno prakso poseg, prvič, biti državen ali iz državnih sredstev, drugič, biti tak, da lahko prizadene trgovino med državami članicami, tretjič, dajati selektivno prednost upravičencu, in četrtič, izkrivljati konkurenco ali omogočati izkrivljanje konkurence.¹²

46. V obravnavanem primeru sta sporni zgolj razlaga in uporaba tretjega pogoja, natančneje, zahteve „selektivnosti“.

47. To zahtevo selektivnosti ali, izraženo s pogosto uporabljenim pojmom, „specifičnosti“ ukrepa je treba jasno razlikovati od dokaza gospodarske prednosti. Drugače povedano, Komisija mora, potem ko se ugotovi obstoj prednosti v širokem smislu, ki izhaja posredno ali neposredno iz določenega ukrepa, dokazati, da se prednost nanaša na posamezno podjetje ali podjetja. Natančneje, Komisija mora dokazati, da ukrep uvaja razlikovanje med podjetji, ki so glede na zasledovani cilj v primerljivem položaju.¹³ Prepovedano ni dajanje prednosti, ampak to, da tako dajanje prednosti, če je diskriminatorno in selektivno, postavlja posamezna podjetja v ugodnejši položaj v primerjavi z drugimi.

8 — Glej točki 67 in 82 izpodbijane sodbe.

9 — Glej točke od 75 do 81 izpodbijane sodbe.

10 — Glej točki 68 in 83 izpodbijane sodbe.

11 — Sodba Komisija/Deutsche Post (C-399/08 P, EU:C:2010:481, točka 38 in navedena sodna praksa).

12 — Sodba Komisija/Deutsche Post (EU:C:2010:481, točka 39 in navedena sodna praksa).

13 — Glej sodbo Komisija/Nizozemska (C-279/08 P, EU:C:2011:551, točka 62).

48. Ob tem pojasnilu menim, da zahteve selektivnosti ni mogoče povsem ločiti od sočasne, čeprav različne, opredelitve gospodarske prednosti.

49. V zvezi s tem sta po mojem mnenju nujni dve splošni ugotovitvi.

50. Prvič, menim, da je očitno, da ima ta zahteva selektivnosti različno vlogo glede na to, ali je zadevni ukrep predviden kot individualna pomoč ali pa kot splošen sistem pomoči.

51. Opredelitev gospodarske prednosti pri presoji individualnega ukrepa namreč načeloma omogoča domnevo njegove „specifičnosti“ in torej ugotovitve, da je tudi selektiven.

52. V okviru presoje splošne ureditve (ureditev subvencij, sistem pristojbin, davčnih olajšav, ureditev izjem od splošnih pravil na področju stečaja, olajšav plačila davkov in drugih dajatev, itd.) pa selektivnost omogoča ugotoviti, ali domnevna prednost, čeprav naslovljena na vse gospodarske subjekte, resnično in ob upoštevanju objektivnih meril, ki jih določa, koristi zgolj nekaterim vrstam podjetji ali skupin podjetji.

53. To vključuje ugotovitev, ali zadevni ukrep, ne glede na to, da daje splošno prednost, daje prednost „izključno nekaterim podjetjem ali nekaterim sektorjem dejavnosti“. Drugače povedano, namen tega pristopa je zagotoviti, da državni ukrepi ne uvajajo razlikovanja, ki ga narava in sistematika zadevne ureditve ne upravičuje, med podjetji ali, natančneje, med subjekti, ki so glede na cilje, ki jim sledi zadevna nacionalna ureditev, v primerljivem dejanskem in pravnem položaju.

54. Čeprav imajo države članice določeno polje proste presoje z vidika prava državnih pomoči pri določanju svoje fiskalne, industrijske ali socialne politike, ne smejo delovati diskriminatorno. V tem smislu je treba poudariti, da je koncept selektivnosti povezan s konceptom diskriminatornosti¹⁴ in da je torej sprejeto, da ni nujno prepovedati sprejetja ukrepov, v zvezi s katerimi ima organ določeno polje proste presoje.

55. Drugič, v primeru sistema pomoči je treba najprej ugotoviti, kateri njegov del omogoča zmanjšanje stroškov, ki načeloma bremenijo aktivno podjetij.

56. Prav to je problematika obravnavane zadeve, ki se nanaša na državni ukrep, ki je vsekakor edinstven.

57. Čeprav se je o tej ugotovitvi lahko razpravljalo v okviru tožbe družbe MOL pred Splošnim sodiščem,¹⁵ je najprej treba poudariti, da je sporni ukrep sestavljen iz dveh elementov, in sicer pogodbe 2005, ki določa stopnje rudarskih pristojbin, ki se uporabijo za vsa nahajališča tožeče stranke, ki se izkoriščajo ali je začetek njihovega izkoriščanja podaljšan, za vsako od petnajstih let trajanja pogodbe, in spremenjenega zakona o rudarstvu, ki zvišuje stopnje rudarske pristojbine za vsa nahajališča ogljikovodikov na podlagi dovoljenja za izkoriščanje, in ki se ne nanaša na nahajališča, za katera je bila pogodba o podaljšanju že sklenjena.¹⁶

14 — Tudi če je bilo mogoče poudariti, da je pojem diskriminacije na področju pomoči lahko dvoumen, ker diskriminacija nujno pomeni obstoj podjetij ali proizvodenj v enakem položaju, ki so torej konkurenčna in izključena od koristi spornega ukrepa (glej sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Darmona v združenih zadevah *Sloman Neptun*, C-72/91 in C-73/91, EU:C:1992:130, točka 61).

15 — V zvezi s tem je zanimivo, da je družba MOL v tožbi pred Splošnim sodiščem Komisiji najprej (glej točke od 38 do 44 tožbe pred Splošnim sodiščem) očitala, da je v spornem sklepu navedla, da pogodba 2005 in zakonodajna sprememba 2008 skupaj sestavljata isti ukrep. Komisija naj bi, izraženo z besedami, ki jih je v tožbi uporabila družba MOL, napačno uporabila pravo s tem, da je ugotovila, da pogodba 2005 in sprememba zakona o rudarstvu iz leta 2008 pomenita enoten ukrep pomoči, čeprav je priznala, da vsak izmed teh različnih ukrepov ne pomeni pomoči. Šele nato je navedla, da ob tej predpostavki ni mogoče šteti, da je ta isti ukrep selektiven.

16 — Glej ugotovitve, navedene v točkah 62 in 63 izpodbijane sodbje in v točkah 19 (v okviru navedbe razlogov za uvedbo postopka preiskave) in 53 (v okviru dejanske presoje zadevnega ukrepa) obrazložitve spornega sklepa.

58. Dalje, ker se Komisija v spornem sklepu ni izrecno izrekla o obstoječih povezavah med pogodbo 2005 in zakonodajno spremembo iz leta 2008, obstaja zmeda glede opredelitve referenčnega okvirja, ki je upošteven za namene preizkusa selektivnosti spornega ukrepa.

59. Poudariti je namreč treba, da je Komisija ugotovila, da je navedeni ukrep sestavljen iz pogodbe 2005 in zakonodajne spremembe iz leta 2008,¹⁷ pri čemer ni navedla niti razlogov, zakaj naj bi bila ta zaporedna ukrepa med seboj časovno, funkcionalno in kontekstno tesno povezana.¹⁸ Poleg tega se je omejila na presojo, ali je pogoj selektivnosti izpolnjen glede sistema dovoljenj za izkoriščanje, ki se je uporabljal ob sklenitvi pogodbe 2005.¹⁹

60. Ne glede na to, da se je za sporno štelo „celotno zaporedje državnih ukrepov“, ²⁰ torej pogodba 2005 v povezavi s poznejšimi spremembami zakona o rudarstvu, je bila selektivnost navedenega ukrepa obravnavana zgolj glede pogodbe 2005,²¹ pri čemer je bil kot referenčen opredeljen okvir dovoljenj za izkoriščanje, ki se uporablja na dan sklenitve navedene pogodbe.

61. Menim, da je Splošno sodišče na podlagi tega pristopa svojo analizo povsem pravilno osredotočilo na to, ali pogodba 2005 vsebuje selektiven ukrep.

62. Vendar ta ločena obravnava pogodbe 2005, čeprav je bil izpodbijani ukrep tudi v skladu s presojo Splošnega sodišča sestavljen iz dveh elementov, in sicer pogodbe 2005 in spremenjenega zakona o rudarstvu iz leta 2008, v obravnavanem primeru ni neproblematična.

63. Kot je Sodišče poudarilo v sodbi Bouygues in Bouygues Télécom/Komisija in drugi ter Komisija/Francija in drugi,²² namreč glede na to, da imajo državni posegi različne oblike in jih je treba analizirati glede na njihove učinke, ni mogoče izključiti, da je treba za namen uporabe člena 107(1) PDEU več zaporednih državnih posegov obravnavati kot en poseg. Tako je lahko zlasti, kadar med zaporednimi posegi – med drugim z vidika njihovega časovnega razporeda, njihovega namena in položaja podjetja ob teh posegih – obstaja tako tesna povezava, da jih ni mogoče ločiti.²³

64. Splošno sodišče je s tem, da se ni najprej izreklo²⁴ glede tega, ali je Komisija v skladu z zahtevami iz sodne prakse Sodišča zadostno dokazala obstoj tesnih povezav med državnimi posegi iz obravnavane zadeve, ohranilo nejasnost glede referenčnega okvirja, ki ga je moralo upoštevati pri dokazovanju selektivnosti spornega ukrepa oziroma ukrepov. Določitev referenčnega okvirja za presojo selektivnosti določenega sistema pa je lahko, kot je navedla tudi Komisija,²⁵ bistvenega pomena.²⁶

65. Kljub temu ta presoja selektivnosti spornega ukrepa z vidika pravnega okvira, ki ga določa pogodba 2005, v ničemer ni bila izpodbijana v okviru te pritožbe.

66. Ne glede na to mora Sodišče na podlagi te pritožbe ugotoviti izključno to, ali ni Splošno sodišče s tem, da je ugotovilo, da Komisija ni pravno zadostno dokazala, kot bi to morala storiti, da je bil ukrep pomoči selektiven, napačno uporabilo prava.

17 — Glej točki 53 in 69 obrazložitve spornega sklepa.

18 — Glej sodbo Bouygues in Bouygues Télécom/Komisija in drugi ter Komisija/Francija in drugi (C-399/10 P in C-401/10 P, EU:C:2013:175, točka 104 in navedena sodna praksa).

19 — Glej točke od 62 do 68 obrazložitve spornega sklepa.

20 — Glej izraze, uporabljene v točki 53 obrazložitve spornega sklepa.

21 — Glej ugotovitve Splošnega sodišča v točki 46 izpodbijane sodbe.

22 — EU:C:2013:175.

23 — Sodba Bouygues in Bouygues Télécom/Komisija in drugi ter Komisija/Francija in drugi (EU:C:2013:175, točki 103 in 104).

24 — Vendar je bilo vprašanje obstoječih povezav med različnimi zadevnimi državnimi ukrepi v obravnavanem primeru, drugače kot v spornem sklepu, na kratko obravnavano v točki 82 izpodbijane sodbe.

25 — Glej točko 61 obrazložitve spornega sklepa.

26 — Glej v tem smislu sodbo Portugalska/Komisija (C-88/03, EU:C:2006:511, točka 56).

67. Kot bom to storil v nadaljevanju, se je treba glede na popolnoma posebno naravo zadevnega ukrepa izogniti vsakršni prenašeni analogiji s presojo selektivnosti sistemov, ki jo je sodišče Unije doslej že opravilo.

68. Ob upoštevanju teh ugotovitev bom v nadaljevanju obravnaval očitke, navedene zoper izpodbijano sodbo.

B – Preizkus trditev, navedenih v okviru pritožbe

1. Prvi očitek: Presoja selektivnosti državnega ukrepa in polje proste presoje, prepuščene nacionalnim organom

a) Kratek povzetek trditev Komisije

69. Komisija s prvim očitkom graja analizo Splošnega sodišča, ki se nanaša na polje proste presoje, prepuščeno madžarskim organom glede možnosti, da sklenejo pogodbo o podaljšanju, kadar rudarsko podjetje za to zaprosi, in glede višine pristojbine, ki jo določijo v taki pogodbi. Kritizira tudi ugotovitev Splošnega sodišča na tej podlagi glede selektivnosti spornega ukrepa pomoči.

70. Komisija meni, da Splošno sodišče ni upoštevalo usmeritev iz sodne prakse²⁷ glede preizkusa polja proste presoje, ki je pristojnim nacionalnim organom prepuščeno v zvezi z ugotavljanjem selektivnosti spornega ukrepa.

71. Komisija najprej trdi, da imajo madžarski organi, kadar so zaproseni na podlagi člena 26/A(5) zakona o rudarstvu, določeno polje proste presoje v zvezi s tem, ali sklenejo pogodbo o podaljšanju rudarskih pravic. Analiza Splošnega sodišča, navedena v točkah od 70 do 74 in od 79 do 81 izpodbijane sodbe, naj bi bila napačna, pri čemer naj bi bilo treba razveljaviti ugotovitev iz točke 83 navedene sodbe, v skladu s katero naj selektivnost ukrepa ne bi bila dokazana.

72. Komisija poleg tega meni, da tudi če bi madžarski organi v obravnavanem primeru morali skleniti pogodbo o podaljšanju rudarskih pravic, kadar podjetje za to zaprosi, analiza Splošnega sodišča v zvezi s tem ne bi bila nič manj pravno napačna, saj ne upošteva „neomejene“ svobode, ki je dana tem organom glede višine rudarske pristojbine, ki jo ti določijo, kar naj bi bilo med drugim vsaj deloma povzeto v točki 72 izpodbijane sodbe. Komisija meni, da Splošno sodišče z ugotovitvijo, da je bila pogodba 2005 zaradi diskrecijske pravice, ki jo zakonski okvir daje nacionalnim organom v zvezi z višino rudarske pristojbine, selektivna, ni ravnalo v skladu s svojo sodno prakso.

b) Moja presoja

73. Najprej je treba pojasniti nadzor, ki ga mora Sodišče opraviti v obravnavanem primeru. Če je Splošno sodišče ugotovilo ali presodilo dejstva, je Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso namreč edino pristojno, da na podlagi člena 256 PDEU opravi nadzor nad pravno opredelitvijo teh dejstev in iz njih izpeljanih pravnih posledic. Presoja dejanskega stanja, razen pri izkrivljanju dokazov, predloženih Splošnemu sodišču, torej ni pravno vprašanje, ki bi bilo predmet nadzora Sodišča.²⁸

27 — Komisija se sklicuje na sodno prakso Sodišča (sodbe Francija/Komisija, C-241/94, EU:C:1996:353, točki 23 in 24; Ecotrade, C-200/97, EU:C:1998:579, točka 40; Piaggio, C-295/97, EU:C:1999:313, točka 39; DM Transport, C-256/97, EU:C:1999:332, točka 27, in P, C-6/12, EU:C:2013:525, točka 27) in sodno prakso Splošnega sodišča (sodbe HAMSA/Komisija, T-152/99, EU:T:2002:188, točki 156 in 157; Lenzing/Komisija, T-36/99, EU:T:2004:312, točke od 129 do 132; Diputación Foral de Álava in drugi/Komisija, T-127/99, T-129/99 in T-148/99, EU:T:2002:59, točki 152 in 154, in Diputación Foral de Álava in drugi/Komisija, od T-227/01 do T-229/01, T-265/01, T-266/01 in T-270/01, EU:T:2009:315, točka 168).

28 — Glej sodbo Svet/Alumina (C-393/13 P, EU:C:2014:2245, točka 16 in navedena sodna praksa).

74. V obravnavanem primeru se postavlja vprašanje, ali je mogoče v povezavi s presojo polja proste presoje, prepuščenega nacionalnim organom glede sklenitve pogodbe o podaljšanju rudarskih pravic, ugotoviti izkrivljanje dejstev, napačno uporabo prava ali napako pri pravni opredelitvi dejstev.

75. Menim, da je na to treba odgovoriti nikalno.

76. Prvič, glede preverjanja obstoja izkrivljanja dejstev zadošča ugotoviti, da Komisija ni zatrjevala obstoja takega izkrivljanja. Vsekakor menim, da na podlagi nobenega elementa ni mogoče ugotoviti, da je Splošno sodišče prišlo do ugotovitev, ki so očitno v nasprotju z vsebino določb zadevnega madžarskega prava, ali da je eni izmed teh določb pripisalo obseg, ki je glede na druge elemente spisa očitno neprimeren.

77. Drugič, preveriti je treba, ali je Splošno sodišče pri analizi v povezavi s poljem proste presoje, prepuščenim madžarskim organom, ki je navedena v točkah od 70 do 74 in od 79 do 81 izpodbijane sodbe, napačno uporabilo pravo ali napačno pravno opredelilo dejstva.

78. Menim, da to ni tako.

79. Najprej, glede točk od 70 do 74 izpodbijane sodbe je treba poudariti, da je bil njihov namen analizirati pravni okvir, v katerem je bila sklenjena pogodba 2005. V tem smislu in v zvezi s presojo polja proste presoje, prepuščenega madžarskim organom pri sklenitvi pogodbe 2005, se je Splošno sodišče na podlagi podrobne obravnave elementov in pogojev sklenitve pogodbe o podaljšanju rudarskih pravic omejilo na ugotovitev, da člen 26/A(5) zakona o rudarstvu, ki vsakemu rudarskemu podjetju omogoča, da zaprosi za podaljšanje svojih rudarskih pravic na enem ali več nahajališč, ki jih ni začelo izkoriščati v petih letih od izdaje dovoljenja za izkoriščanje, ni selektiven.

80. V nasprotju s tem, kar navaja Komisija, menim, da pri teh ocenah dejstva niso bila napačno pravno kvalificirana ali ni bilo napačno uporabljeno pravo.

81. V tem smislu je treba obravnavano zadevo jasno razlikovati od zadev, ki jih navaja Komisija v podporo svoje argumentacije, s katero izpodbija presojo polja proste presoje, danega madžarskim organom ob sklepanju pogodb o podaljšanju rudarskih pravic.²⁹ Precedenčne sodbe, ki jih Komisija navaja v podporo pritožbi, se nanašajo na določbe nacionalnega prava, ki določajo davčne in druge olajšave ali izjeme na področju stečaja.

82. V zadevi, v kateri je bila izdana sodba Francija/Komisija (EU:C:1996:353), ki se je nanašala na sklep Komisije v zvezi s pomočjo družbi Kimberly Clark Sopalin, je Sodišče tako poudarilo, da je sporen ukrep Fonds national de l'emploi (Nacionalni sklad za zaposlovanje, v nadaljevanju: FNE) za izvedbo socialnih načrtov lahko postavil posamezna podjetja v ugodnejši položaj v primerjavi z drugimi, pri čemer je imel FNE *diskrecijsko pravico*, ki mu je omogočala prilagoditev ukrepa glede na različne preudarke. Kot je v tej zadevi poudaril generalni pravobranilec F.G. Jacobs, sta diskrecijska pravica FNE in njen vpliv na uporabo ukrepa zadevne pomoči pomenila, da ukrepi FNE niso bili nujno dostopni vsem podjetjem na podlagi načela enakosti.³⁰

83. Poleg tega je v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Ecotrade (EU:C:1998:579, točka 43), Sodišče poudarilo, da je sistem, ki odstopa od pravil prava Skupnosti na področju stečaja in ki je bil predmet postopka v glavni stvari, izpolnjeval pogoj specifičnosti, pri čemer je lahko prišlo do „dodatnih stroškov za državo“ v obliki različnih prednosti, ki jih omogočajo javni organi, v primerjavi s tem, kar bi izhajalo iz uporabe splošnih določb na področju stečaja.

29 — Komisija v zvezi s tem navaja sodbe Francija/Komisija (EU:C:1996:353, točki 23 in 24), Ecotrade (EU:C:1998:579, točka 40), Piaggio (EU:C:1999:313, točka 39), DM Transport (EU:C:1999:332, točka 27) in Disputación Foral de Álava in drugi/Komisija (EU:T:2002:59, točka 152).

30 — Sklepni predlogi generalnega pravobranilca F. G. Jacobsa v zadevi Francija/Komisija (C-241/94, EU:C:1996:195, točki 38 in 57).

84. Dejansko stanje v obravnavanem primeru je povsem drugačno. To, da se je pogodba o podaljšanju pravic nanašala samo na eno podjetje, ne pomeni nujno, da je selektivna. Za ugotovitev selektivnosti spornega ukrepa je pravilno merilo primerjave vključevalo ugotovitev, da je bil postopek sklepanja in določanja pogojev pogodbe o podaljšanju rudarskih pravic odprt za podjetja v primerljivem položaju.

85. Menim, da je treba le pritrditi pojasnilu, navedenemu v točki 72 izpodbijane sodbe, v skladu s katerim „[j]e treba [v širšem smislu] opozoriti, da se polje proste presoje iz obravnavanega primera po naravi razlikuje od primerov, ko je uporaba takega polja povezana z dajanjem prednosti gospodarskemu subjektu. V tem [obravnavanem] primeru je namen polja proste presoje madžarskih organov prilagoditi dodatno breme, naloženo gospodarskim subjektom, zaradi upoštevanja zahtev, ki izhajajo iz načela enakega obravnavanja“.

86. Menim, da obstaja bistvena razlika med presojo selektivnosti splošnih sistemov oprostitev ali olajšav, ki po definiciji samodejno dajejo prednost, in fakultativnih določb nacionalnega prava, ki določajo naložitev dodatnih bremen. Kadar nacionalni organi taka bremena naložijo, da bi ohranili enako obravnavanje gospodarskih subjektov, zgolj to, da imajo nacionalni organi določeno polje proste presoje, ki ga določa zakon in ki ni neomejeno, kot je v pritožbi navedla Komisija, ne more zadostovati za ugotovitev selektivnosti takega sistema.

87. Zato menim, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava, ko je v točki 74 izpodbijane sodbe navedlo, da „dejstvo, da so stopnje, določene za vsako leto veljavnosti te pogodbe, rezultat pogajanj, ne zadostuje za ugotovitev selektivnosti te pogodbe“ in da „ne bi moglo biti drugače, razen če bi madžarski organi uporabili svoje polje proste presoje [...] tako, da bi dali prednost tožeči stranki s sprejetjem nizke ravni pristojbine brez objektivnega razloga, upoštevajoč namen zvišanja pristojbin v primeru podaljšanja dovoljenj za izkoriščanje in v škodo vseh drugih gospodarskih subjektov, ki bi želeli podaljšati svoje rudarske pravice, ali, če takih gospodarskih subjektov ne bi bilo, ob prisotnosti konkretnih pokazateljev neupravičenega ugodnega obravnavanja tožeče stranke“.

88. Glede točk od 79 do 81 izpodbijane sodbe, ki v bistvenem vsebujejo nekaj dejanskih ugotovitev v zvezi z določitvijo stopenj pristojbin v pogodbah o podaljšanju rudarskih pravic, prav tako ni mogoče ugotoviti kršitve prava ali pravne opredelitve upoštevanih elementov pri presoji selektivnosti spornega ukrepa.

89. Menim še, da prvi del argumentacije Komisije v okviru edinega tožbenega razloga, razen s pristranskim branjem izpodbijane sodbe, ne more uspeti.

2. Drugi očitki: Presoja selektivnosti in upoštevanje objektivnih meril

a) Kratek povzetek trditev Komisije

90. Komisija z drugim očitkom trdi, da je Splošno sodišče storilo napako s tem, da je v točkah od 76 do 78 izpodbijane sodbe ugotovilo, da obstoj objektivnih meril nujno izključuje selektivnost. Ta ugotovitev naj bi bila namreč očitno v nasprotju z usmeritvami sodne prakse Sodišča in Splošnega sodišča.³¹ Zato bi bilo treba preveriti te dele sodbe in ugotovitev, navedeno v točkah 81 in 83 te sodbe, v skladu s katero selektivnosti zadevnih ukrepov ni mogoče šteti za dokazano.

31 — Glej zlasti sodbe Španija/Komisija (C-409/00, EU:C:2003:92, točka 49), GEMO (C-126/01, EU:C:2003:622, točki 35 in 39) in Italija/Komisija (T-424/05, EU:T:2009:49, točka 126).

b) Moja presoja

91. Menim, da ta argumentacija temelji na napačnem razumevanju tega dela izpodbijane sodbe, ki se nanaša izključno na mehanizem podaljšanja pogodb, sklenjenih z rudarskimi podjetji, kot izhaja iz člena 26/A(5) zakona o rudarstvu in kot je bil leta 2005 uporabljen v zvezi z družbo MOL. Drugače kot v precedenčnih sodbah, ki jih navaja Komisija, v bistvenem ni bila sporna presoja vprašanja, ali so bili *upravičenci* sistema državnih pomoči določeni na podlagi objektivnih meril.

92. V zvezi s tem je Splošno sodišče v točki 76 izpodbijane sodbe najprej poudarilo, da je bil zakon o rudarstvu v delu, v katerem določa, da lahko rudarska podjetja koristijo podaljšanje, napisan na splošno.

93. Dalje, Splošno sodišče je v točki 77 izpodbijane sodbe ugotovilo, da to, da je bila družba MOL edino podjetje v sektorju ogljikovodikov, ki je dejansko sklenilo pogodbo o podaljšanju, ni nujno odločilno. Ker so bila merila za sklenitev take pogodbe objektivna in so se uporabljala za vse potencialno zainteresirane gospodarske subjekte, neobstoje drugih tovrstnih sporazumov ne pomeni nujno selektivnosti ukrepa, ampak je lahko posledica odločitve podjetij, da za podaljšanje ne zaprosijo.

94. Nazadnje, Splošno sodišče je v točki 78 izpodbijane sodbe poudarilo, da so zvišane rudarske pristojbine, določene za obdobje trajanja pogodbe, zgolj posledica uporabe določb zakona o rudarstvu.

95. Vse te ugotovitve spadajo v okvir preverjanja Splošnega sodišča, ali je določitev stopnje rudarske pristojbine ustrezala objektivnim merilom, ki se uporabljajo za vse potencialno zainteresirane gospodarske subjekte.

96. Te ugotovitve nikakor niso v nasprotju s sodno prakso, ki jo navaja Komisija, v skladu s katero selektivnosti določenega sistema pomoči ni mogoče izključiti zgolj iz razloga, da so *upravičenci* določeni na podlagi objektivnih meril.

97. Sodišče je tako v sodbi Španija/Komisija (EU:C:2003:92), v kateri je moralo presojati o sistemu pomoči, ki je bil v bistvenem sestavljen iz sistema posojila pod ugodnimi pogoji, s katerim so španski organi promovirali nakup gospodarskih vozil, omejilo na to, da je kot neupošteven zavrnilo argument, ki ga je tedaj navedla Kraljevina Španija, da „je sporazum temeljil na objektivnih merilih horizontalne uporabe“. Sodišče je poudarilo, da bi bilo s takim argumentom mogoče dokazati zgolj to, da so sporne pomoči del sistema pomoči in ne individualna pomoč.³²

98. Sodišče je tudi v sodbi GEMO (EU:C:2003:622), ki se je nanašala na sistem za zagotavljanje brezplačnega zbiranja in odstranjevanja živalskih trupel in klavniških odpadkov, poudarilo, da so učinki tega sistema, čeprav so bili upravičenci navedenega sistema, ki je temeljil na nacionalnem zakonu, določeni na podlagi objektivnih in očitno splošnih meril, koristili predvsem rejcem in klavcem.³³

99. Podobne ugotovitve so bile navedene v sodbi Italija/Komisija (EU:T:2009:49) v zvezi s sistemom znižane davčne stopnje na dohodke investicijskih družb, ki so lastnice delnic družb z majhnim ali srednjim kapitalom. Splošno sodišče je namreč menilo, da „zgolj dejstvo, da lahko zadevni ukrep koristi vsaka investicijska družba, ki izpolnjuje določene pogoje, torej da svoje področje uporabe določa na podlagi objektivnih meril, samo po sebi ne dokazuje splošnosti navedenega ukrepa in ne prepoveduje njegove selektivnosti“.³⁴

32 — Glej točko 49 navedene sodbe. Glej tudi sklepne predloge generalnega pravobranilca S. Alberja v tej zadevi (C-409/00, EU:C:2002:475, točki 57 in 58).

33 — Glej točke od 35 do 39 te sodbe. Glej tudi sklepne predloge generalnega pravobranilca F. G. Jacobsa v tej zadevi (C-126/01, EU:C:2002:273, točke 79 do 83).

34 — Glej točko 126 navedene sodbe.

100. Splošno sodišče v obravnavanem primeru nikakor ni kršilo usmeritev te sodne prakse. Čeprav je bila družba MOL edino podjetje, ki je zaprosilo za podaljšanje svojih rudarskih pravic, člen 26/A zakona o rudarstvu ne opredeljuje različnih kategorij gospodarskih družb.

101. Zato predlagam zavrnitev drugega očitka Komisije.

3. Tretji očitek: Presoja selektivnosti in domnevno upoštevanje namena državnih oblasti, da dodelijo prednost

a) Kratek povzetek trditev Komisije

102. Komisija s tretjim očitkom v bistvu trdi, da je Splošno sodišče, natančneje v točkah 67 in 82 izpodbijane sodbe, presojo selektivnosti izpodbijanega ukrepa povežalo z *namenom* države članice ob sklenitvi pogodbe 2005, da enega ali več gospodarskih subjektov zaščiti pred uporabo novega sistema pristojbin, ki je bil v obravnavanem primeru uveljavljen s spremembo zakona o rudarstvu, ki je začela veljati leta 2008.

103. Komisija meni, da Splošno sodišče ni upoštevalo temeljnega vidika pravil, ki se uporabljajo na področju državnih pomoči, in sicer zahteve, da mora biti državni poseg iz člena 107(1) PDEU opredeljen na podlagi učinkov spornega ukrepa.³⁵ Ta del izpodbijane sodbe in ugotovitev, navedeno v njeni točki 83, v skladu s katero selektivnost spornega ukrepa ni dokazana, bi bilo treba zato razveljaviti.

b) Moja presoja

104. Tudi ta tretji vidik argumentacije Komisije ni prepričljiv.

105. Res je, da člen 107(1) PDEU v skladu s sodno prakso državnih posegov ne razlikuje glede na vzroke in cilje, ampak jih opredeljuje glede na njihov učinek. To natančneje pomeni, da je treba selektivnost nacionalnega ukrepa presojati glede na njegove učinke in ne glede na izkazane ali domnevane namene zadevne države članice, da zaščiti enega ali več gospodarskih subjektov.³⁶

106. Vendar menim, da Splošno sodišče ni kršilo tega načela s tem, da se je v točki 67 izpodbijane sodbe navežalo na vprašanje, ali „država deluje z namenom zaščite enega ali več prisotnih gospodarskih subjektov na trgu tako, da sklene pogodbo, ki jim podeljuje stopnjo pristojbine, zajamčene za ves čas veljavnosti pogodbe, medtem ko ima namen pozneje opraviti svoje zakonodajne pristojnosti v smislu zvišanja stopnje pristojbine, tako da bodo drugi gospodarski subjekti na trgu v slabšem položaju, bodisi subjekti, ki so ob sklenitvi pogodbe že prisotni na trgu, bodisi novi gospodarski subjekti“.

107. S to točko in kot izhaja iz izrecnega sklicevanja na združeni zadevi, v katerih je bila izdana sodba Bouygues in Bouygues Télécom/Komisija in drugi ter Komisija/Francija in drugi,³⁷ je hotelo Splošno sodišče dodatno³⁸ in neodvisno od dejanske presoje selektivnosti izpodbijanega ukrepa izpostaviti vprašanje morebitnih povezav med pogodbo 2005 in zakonodajno spremembo iz leta 2008.

35 — Komisija med drugim navaja sodbi Belgija/Komisija (C-56/93, EU:C:1996:64, točka 79) in Belgija/Komisija (C-75/97, EU:C:1999:311, točka 25).

36 — Glej zlasti sodbe Belgija/Komisija (EU:C:1996:64, točka 79), British Aggregates/Komisija (C-487/06 P, EU:C:2008:757, točka 89), Komisija/Nizozemska (C-279/08 P, EU:C:2011:551, točka 51) in Komisija in Španija/Government of Gibraltar in Združeno kraljestvo (C-106/09 P in C-107/09 P, EU:C:2011:732, točki 91 in 92).

37 — EU:C:2013:175, točki 103 in 104.

38 — Glej uporabo izraza „poleg tega“ na začetku točke 67 izpodbijane sodbe.

108. Splošno sodišče je v točki 82 izpodbijane sodbe – zdi se mi, da še vedno z namenom prepričati se, ali ne bi bilo treba pogodbe 2005 in spremembe zakona o rudarstvu iz leta 2008 obravnavati kot en ukrep, ob upoštevanju neobstoja časovnih in funkcionalnih povezav med tema ukrepoma – prav tako poudarilo, prvič, da je do zvišanja pristojbin, ki je začelo veljati leta 2008, prišlo v okoliščinah zvišanja svetovnih tečajev, in drugič, da Komisija ni trdila, da je bila pogodba 2005 sklenjena v pričakovanju zvišanja rudarskih dajatev.

109. Čeprav je, kot je že bilo navedeno (glej točki 58 in 61 teh sklepnih predlogov), obžalovanja vredno, da Splošno sodišče ni natančneje ločilo presoje podrobne opredelitve spornega ukrepa (navedene v točkah 67 in 82 izpodbijane sodbe) od presoje njegove selektivnosti potem, ko je bil ta že opredeljen, menim, da ni pravilno trditi, da je Splošno sodišče selektivnost spornega ukrepa povežalo z dokazom namena države članice, da zaščiti enega ali več gospodarskih subjektov.

110. Menim, da je treba tudi tretji očitek Komisije zavrnil.

4. Četrty očitek: Presoja selektivnosti in upoštevanje „zunanjih okoliščin“ glede pogodbe 2005

a) Kratek povzetek trditev Komisije

111. Komisija meni, da je Splošno sodišče v točkah 64 in 65 izpodbijane sodbe napačno ocenilo, da obstoja selektivne prednosti ni mogoče ugotoviti zgolj na podlagi dejstva, da je gospodarski subjekt v boljšem položaju v primerjavi z drugimi gospodarskimi subjekti, ker se je v obravnavanem primeru zadevna država članica omejila le na to, da svoje zakonodajne pristojnosti pravično izvede po nastalih spremembah na trgu. Komisija Splošnemu sodišču v bistvu očita, da pri sklicevanju na poznejšo spremembo zunanjih okoliščin glede pogodbe 2005 ni upoštevalo sodne prakse, v skladu s katero za uporabo člena 107(1) PDEU ni upoštevno, ali se položaj domnevnega upravičenca ukrepa s časom izboljša ali poslabša.³⁹ Pomembno naj bi bilo to, da je bila po 8. januarju 2008 družba MOL edino podjetje, ki je bilo glede stopnje pristojbine, ki se uporabi za nahajališče ogljikovodikov, privilegirano.

112. Komisija poudarja, da ugotovitve Splošnega sodišča nikakor ne morejo biti upoštevne, ker razvoj dogodkov v obravnavani zadevi obsega zakonodajno spremembo, za katero se je država odločila prostovoljno. Ta pristop, ki bi državam članicam omogočal sklicevanje na neobstoje selektivnosti glede na metode ali tehnike ukrepov, ki jih uporabijo, naj ne bi upošteval usmeritev sodne prakse na tem področju.⁴⁰

b) Moja presoja

113. Tudi v zvezi s tem ob natančnem branju točk 64 in 65 izpodbijane sodbe moram ugotoviti, da je treba očitek Komisije zavrnil.

114. Čeprav vsekakor lahko obžalujemo določeno zmedo v razlagi Splošnega sodišča, ki meša uvodne ugotovitve in odločanje po vsebini glede selektivnosti pogodbe 2005, se ti dve točki ne nanašata *stricto sensu* na presojo selektivnosti pogodbe 2005, ampak, kot je razvidno iz nadaljevanja razlogovanja iz točk 66 in 67 izpodbijane sodbe, na ločeno vprašanje obstoječih povezav med pogodbo 2005 in poznejšimi zakonodajnimi spremembami. Menim, da je glede te problematike Splošno sodišče menilo, da je v točki 64 izpodbijane sodbe koristno navesti, da „če država sklene z gospodarskim subjektom

39 — Sodbi Grčija/Komisija (57/86, EU:C:1988:284, točka 10) in Adria-Wien Pipeline in Wieterdorfer & Peggauer Zementwerke (C-143/99, EU:C:2001:598, točka 41).

40 — Glej sodbe British Aggregates/Komisija (EU:C:2008:757, točka 89), Komisija/Nizozemska (EU:C:2011:551, točka 51) in Komisija in Španija/Government of Gibraltar in Združeno kraljestvo (EU:C:2011:732, točki 91 in 92).

pogodbo, ki ne vključuje nobenega elementa državne pomoči v smislu člena 107 PDEU, dejstvo, da se pogoji zunaj te pogodbe spremenijo tako, da je zadevni subjekt v ugodnejšem položaju v primerjavi z drugimi subjekti, ki niso sklenili podobne pogodbe, ne zadošča za to, da bi se lahko, vzete kot celoto, pogodba in poznejše spremembe zunanjih okoliščin obravnavale kot državna pomoč“.

115. Trditev Komisije, da „[j]e pomembno to, da je bila po 8. januarju 2008 družba MOL edino privilegirano podjetje“ ne upošteva dejstva, da je bilo obravnavano zgolj vprašanje, ali je bila pogodba 2005 selektivna, in se ni nanašalo na morebitno selektivnost spornega ukrepa, ki izhaja iz spremembe iz leta 2008. Drugače povedano in kot dodatek k že navedenemu menim, da Komisija napačno povezuje presojo selektivnosti, opravljeno v obravnavanem primeru, z obstojem zatrjevane prednosti, ki naj bi izhajala iz zakonodajne spremembe iz leta 2008.

116. Menim, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava s tem, da je navedlo, da ukrepa, v obravnavanem primeru pogodbe o rudarskih pristojbinah, sklenjene med madžarskimi oblastmi in družbo MOL, potem ko se dokaže, da ni selektiven, ni mogoče izpodbijati na podlagi tega, da so okoliščine zaradi dogodkov na trgu postale za navedeno družbo ugodnejše od okoliščine gospodarskih subjektov, ki se niso odločili za sklenitev take pogodbe.

117. Glede na zgoraj navedeno menim, da je treba ta zadnji očitek in torej pritožbo v celoti zavrniti.

V – Predlog

118. Glede na zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj razsodi:

1. Pritožba se zavrne.
2. Evropski komisiji se naloži plačilo stroškov.